

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Suomen Vanhempainliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää kirjallisena lausuntona seuraavaa.

Hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä työnteon kannustimia parantamalla työstä saatavaa taloudellista hyötyä ja tukea lapsiperheiden ostovoimaa. Asiakasmaksuja alentamalla tuetaan erityisesti keskituloisia lapsiperheitä elinkustannusten noustessa. Pienituloisimmat perheet ovat jo maksuttomuuden piirissä. Esityksellä pyritään vähentämään myös asiakasmaksujen kannustinloukkuvaikutuksia.

Vanhempainliitto kannattaa ehdotettua esitystä ja kokee sen perheiden maksukykyä tukevana toimenpiteenä vaikeassa yhteiskunnallisessa tilanteessa, jossa elinkustannukset ja sähkön hinta nousevat huomattavan paljon. Vanhempainliitto pitää hyvänä sitä, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alennus kohdistetaan pieni- ja keskituloisille kotitalouksille. Kaikilla lapsilla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua varhaiskasvatukseen riippumatta yhteiskunnallisen tilanteen muutoksista. Varhaiskasvatus on hyvin kustannustehokas palvelu, joka edistää lapsen kehitystä ja oppimista.

Asiakasmaksulain muutos saattaa lisätä lasten osallistumista varhaiskasvatukseen, joten siihen tulee varautua kunnissa. Varhaiskasvatuksen laatu on hyvin tärkeä varhaiskasvatukseen osallistumisen kriteeri perheille. Laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota ja tehdä kaikki mahdolliset toimenpiteet sen ylläpitämiseksi.

Yksityisen palvelun tuottajan asiakasmaksut

Mikäli lapsen varhaiskasvatus järjestetään yksityisessä päiväkodissa ilman kunnan tekemää ostopalvelusopimusta, määrittelee palveluntuottaja palvelusta perittävän hinnan. Asiakasmaksulain maksualennukset eivät koske yksityisen palvelun tuottajien asiakasmaksuja. Sosiaali- ja terveysministeriön valmisteilla olevassa hallituksen esityksessä on määrä korottaa yksityisen hoidon tuen hoitolisää 100 eurolla. Vanhempainliitto pitää tärkeänä sitä, että valmistelutyö on käynnissä. On tärkeää, että korotuksella tuetaan yksityisiä palveluntuottajia, jotta asiakasmaksujen ero eri tahojen järjestämässä varhaiskasvatuksessa ei muodostuisi kovin suureksi. Hoitolisän korotus tulee kohdistumaan kuitenkin vain perheisiin, jotka ovat oikeutettuja hoitolisään. Korotus ei näin ollen hyödytä kuin pienituloisimpia perheitä.

Mikäli yksityiset palveluntuottajat pitävät palvelumaksunsa nykyisellään, yksityinen varhaiskasvatus muuttuu jatkossa perheille suhteessa kalliimmaksi kunnalliseen varhaiskasvatukseen verrattuna lukuun ottamatta hoitolisään oikeutettuja perheitä. Tilanne saattaa johtaa siihen, että lapsi halutaan siirtää kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Kunta voi halutessaan nostaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää, mikä nostaa vastaavasti kunnan kustannuksia. Kunta voi edelleen myöntää yksityisen varhaiskasvatuksen tukemiseen palveluseteleitä. Hallituksen esitys aiheuttaa sen, että kuntien tulee arvioida nykyisten palveluseteleiden arvoja ja mahdollisesti korottaa niitä, mikä taas vaikuttaa varhaiskasvatuksen kustannuksiin. Palvelusetelin arvon mahdollinen korotus saattaa tapahtua viiveellä, jolloin perheet saattavat joutua odottamaan palvelusetelin arvon nousua ja sen vaikutuksia varhaiskasvatusmaksuihin.

Helsingissä 29.9.2022

SUOMEN VANHEMPAINLIITTO

Saija Ohtonen-Jones
toiminnanjohtaja

Merja Korhonen
varhaiskasvatuksen asiantuntija

